

Nalatenschap:

alles wat u

moet weten



do your thing

## Inleiding

Wanneer een dierbare overlijdt, zijn we allemaal kwetsbaar. Daarom biedt ING u in deze brochure een duidelijk en praktisch overzicht, zodat u stap voor stap de belangrijkste vragen kunt beantwoorden.

Natuurlijk kunt u altijd contact opnemen met een van onze medewerkers om u te laten ondersteunen in de verschillende fasen van de nalatenschap.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> De informatie in deze brochure werd op 01/10/2023 bijgewerkt.

# Inhoudsopgave

<b>1. Wie moet u op de hoogte brengen van het overlijden?</b>	<b>4</b>
1.1 Eerste acties	4
1.2 Andere instanties die u moet verwittigen	6
<b>2. Financiële gevolgen van het overlijden</b>	<b>9</b>
2.1 Bankzaken bij ING	9
2.2 Verzekeringen	12
2.3 Pensioen	12
<b>3. Fiscale verplichtingen van erfgenamen</b>	<b>13</b>
3.1 De verschillende opties van de erfgenaam	13
3.2 Aangifte van nalatenschap	14
3.3 Betaling van de successierechten	16
<b>4. Uw financiën reorganiseren</b>	<b>17</b>
4.1 Hoe wordt de nalatenschap afgehandeld?	17
4.2 Wat betekent dit in de praktijk voor uw rekeningen bij ING?	17
4.3 Het latere beheer van uw vermogen	17
<b>5. Bijlagen</b>	<b>18</b>
Checklist	18
Contactgegevens en nuttige websites	19





## 1. Wie moet u

## op de hoogte brengen

## van het overlijden?

### 1.1 | Zodra het overlijden door een arts is vastgesteld, zijn de eerste acties

#### > Neem contact op met de begrafenisondernemer

De begrafenisondernemer zorgt voor een aantal administratieve formaliteiten en regelt de begrafenis. U bent vrij om uw begrafenisondernemer te kiezen. Bespreek met de begrafenisondernemer of de overledene al afspraken had gemaakt over de begrafenis en ga na of de overledene een 'uitvaartverzekering' had afgesloten.

Een "uitvaartverzekering" dekt in principe de begrafenskosten en kan ook een beschrijving hebben van de specifieke wensen van de overledene. De overledene kan de wensen over de begrafenis ook aan de bevolkingsdienst van de gemeente hebben doorgegeven.

#### > Het overlijden aangeven bij de burgerlijke stand van de gemeente

De aangifte gebeurt in de gemeente waar de persoon is overleden. Dit wordt meestal voor u gedaan door de begrafenisondernemer. Neem bij overlijden in het buitenland contact op met de Belgische ambassade of het Belgisch consulaat in dat land.

De gemeente heeft de volgende documenten nodig:

- Het overlijdensattest dat door de arts is opgesteld
- De identiteitskaart van de overledene
- De identiteitskaart van de aangevers
- Het trouwboekje
- Het rijbewijs van de overledene
- De laatste wensen van de overledene met betrekking tot de organisatie van de begrafenis (niet te verwarren met een testament)
- Het verzoek tot crematie

De gemeente maakt de overlijdensakte op en zal ook controleren of de overledene bij de bevolkingsdienst een verklaring met betrekking tot zijn/haar laatste wensen voor de begrafenis heeft ingediend.



Vraag direct meerdere uittreksels van de overlijdensakte aan. Niet alle instanties (banken, notarissen, ziekenfonds, verzekeringsmaatschappijen, enz.) aanvaarden kopieën en zo vermijdt u tijdsverlies.

### > Stel een notaris aan

De notaris speelt een belangrijke rol in het bijstaan van de erfgenamen bij de afhandeling van de nalatenschap, de notaris kan instaan voor:

- Het opzoeken van een testament in het Centraal Register van Testamenten.
- Opstellen van de akte of attest van erfopvolging of een Europese erfrechtverklaring opstellen. Op dit document staat wie de erfgenamen zijn en wat hun rechten in de nalatenschap zijn.  
**Belangrijk:** u hebt dit document nodig om bankrekeningen en kluizen te deblokken.
- Informatie verstrekken over de verschillende opties die u hebt voor de nalatenschap:
  - aanvaarding
  - aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving
  - verwerping van de nalatenschap
- U begeleiden in de interpretatie van testamenten en huwelijkscontracten.
- Verdere toelichting geven in bijzondere situaties (bijvoorbeeld als er minderjarigen onder de erfgenamen zijn).
- De aangifte nalatenschap opstellen en de nalatenschap afhandelen.

De tussenkomst van een notaris is verplicht voor het opstellen van een attest of akte van erfopvolging als er sprake is van:

- Een testament
- Een huwelijkscontract of contractuele erfstelling (dit is een erfenis tussen echtgenoten, meestal opgenomen in het huwelijkscontract of soms in een afzonderlijke akte)
- 'handelingsonbekwame erfgenamen', zoals minderjarige kinderen, volwassenen die bescherming nodig hebben, enz.
- Internationale elementen in de nalatenschap
- Een erfovereenkomst

U wenst geen notaris in te schakelen? Dat kan. Dan dient u zelf in te staan voor het verkrijgen van de verklaring van erfrecht en voor de aangifte van de nalatenschap.

Naast deze gevallen kan het attest of de akte van erfopvolging ook door het kantoor Rechtszekerheid worden opgesteld. In principe is het bevoegde kantoor dat van de laatste fiscale woonplaats van de overledene en wordt het attest of de akte van erfopvolging gratis afgegeven.

Zie de bijlagen op pagina 18 voor meer informatie.

Info voor het zelf opstellen van de aangifte nalatenschap en het indienen bij de belastingdienst, start u met het aangifteformulier.

Dit vindt u bij elk registratiekantoor of kunt u te downloaden via volgende link:

- Voor het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op [www.myminfm.be](http://www.myminfm.be) onder de rubriek 'Formulieren' door het thema 'Successierechten' te selecteren.
- Voor het Vlaams Gewest op [www.vlaanderen.be/vlaamse-belastingdienst](http://www.vlaanderen.be/vlaamse-belastingdienst)

### > **Breng de bank op de hoogte**

U moet het overlijden zo snel mogelijk melden bij alle banken waar de overledene of huwelijkspartner rekeningen of polissen heeft.

Om te achterhalen bij welke banken de overledene een rekening heeft of kluis huurt, kunt u bij Febelfin (de Belgische Federatie van de Financiële Sector) terecht. Febelfin kan geen informatie verstrekken over levensverzekeringscontracten.

Meer info? E-mail [info@febelfin.be](mailto:info@febelfin.be) of bel 02 507 68 11.

**Let op: u moet ook alle banken op de hoogte brengen waar alleen de langstlevende huwelijkspartner een rekening heeft of een kluis huurt.**

### > **Breng het verhuurbedrijf van de kluis op de hoogte**

Neem contact op met de organisatie waar de overledene of huwelijkspartner een kluis huurt (zie het huurcontract).



#### **Als de overledene een zelfstandige was**

U moet contact opnemen met uw boekhouder of accountant. Hij/zij zal u helpen om het overlijden te melden bij de griffie van de rechtbank van koophandel, de afdeling directe belastingen, de btw-administratie en het pensioenfonds voor zelfstandigen. Hij/zij zal u ook helpen bij het vervullen van de formaliteiten die nodig zijn voor de voortzetting of ontbinding van het bedrijf of de vennootschap.

## 1.2 | Andere instanties die op de hoogte moeten zijn

### > Het ziekenfonds

U stuurt best zo snel mogelijk een uittreksel van de overlijdensakte naar het ziekenfonds. Vooral als de overledene uitkeringen van het ziekenfonds ontving.

In sommige gevallen betaalt het ziekenfonds een deel van de begrafenis kosten, op vertoon van rekeningen. Ga ook na of de overledene een 'uitvaartverzekering' had. Als dit het geval is, hebt u recht op een hogere bijdrage in de begrafenis kosten.

### > De werkgever

Breng de werkgever op de hoogte en bezorg hem een uittreksel van de overlijdensakte. De werkgever zal de nodige stappen ondernemen om verschuldigd loon, vakantiegeld en bonussen uit te betalen.

Vraag ook de werkgever of er eventuele groepsverzekeringen en/of bijdragen in de begrafenis kosten zijn.

Als het overlijden het gevolg is van een arbeidsongeval of een ongeval op weg naar het werk, hebben nabestaanden vaak recht op aanvullende schadevergoeding. De werkgever moet de overlijdensaangifte bij de arbeidsongevallenverzekeraar indienen.

Als de overledene een vervangingsinkomen ontving, moet u de uitbetalingsinstantie hiervan op de hoogte brengen. Deze kunnen zijn:

- De Hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen
- De vakbond waarbij de overledene was aangesloten
- FEDRIS - het federaal agentschap voor beroepsrisico's
- Het OCMW
- Het ziekenfonds

### > Federale Pensioendienst

Ontving de overledene een pensioen? Dan doet de gemeente het nodige nadat die op hoogte is gebracht van het overlijden.

### > De kinderbijslag

Het overlijden van een van de ouders geeft recht op een verhoogde wezenbijslag voor elk kind dat nog kinderbijslag ontvangt. In principe brengt de gemeente het kinderbijslagfonds op de hoogte en hoeft u geen aanvraag in te dienen. Neem voor meer informatie contact op met het kinderbijslagfonds.

### > Studietoelagen

Na het overlijden van een ouder kunnen sommige studenten voor een studietoelage in aanmerking komen. In principe hangt het recht op een studietoelage af van het gezinsinkomen in het verleden (het belastbaar inkomen zoals vermeld op de laatste kopie van het aanslagbiljet wordt gecontroleerd).

Bij overlijden is het wel mogelijk om een studietoelage aan te vragen op basis van het vermoedelijke inkomen voor het volgende kalenderjaar. Meer informatie hierover kunt u bij het secretariaat of de sociale dienst van de school van het kind krijgen.

## > De verzekeringsmaatschappijen

Het is ook aan te raden om de verzekeringsmaatschappijen waarbij de overledene een polis had afgesloten, op de hoogte te brengen en hen op hun verzoek een uittreksel van de overlijdensakte te sturen. Sommige polissen moeten immers worden opgezegd of aangepast, terwijl andere recht geven op uitkeringen (levensverzekering, overlijdensverzekering, groepsverzekering, schuldsaldoverzekering of ongevallenverzekering).



Tip

Vergeet de aanvullende verzekeringen niet. Een zichtrekening, effectenrekening of spaarrekening van de overledene kan bij toeval aan een overlijdensverzekering gekoppeld zijn en houders van een kredietkaart zijn door een reisverzekering gedekt.

## > De Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen (DIV)

Had de overledene een auto, dan moet u het overlijden ook melden bij de DIV. Hier moet u bovendien de nummerplaat van het voertuig indienen. Wilt u de nummerplaat behouden, bekijk dit met de verzekeraar.

## > De eigenaar van de woning die overledene huurde

Het overlijden van de huurder of verhuurder betekent niet de beëindiging van de huurovereenkomst! De erfgenamen moeten daarom aan de contractbepalingen of wettelijke regels voldoen om de huurovereenkomst te kunnen beëindigen, tenzij ze een minnelijke schikking met de andere partij kunnen treffen. Als u en uw partner als huurders in de huurovereenkomst zijn opgenomen, loopt de huurovereenkomst gewoon door. Als huwelijks- of wettelijk samenwonende partner van de overledene hebt u het recht om de woning te blijven huren, ook als uw partner de woning op eigen naam huurde.

## > Andere instellingen

Telefoonoperatoren (telefoon, internet) en energieleveranciers (gas, water, elektriciteit, enz.) moeten op de hoogte worden gebracht. Lopende abonnementen op naam van de overledene moeten mogelijk worden opgezegd of aangepast. Het kan nuttig zijn om de correspondentie van de overledene naar uw adres te laten doorsturen (ga naar een postkantoor en vraag naar de Nabestaandendienst van bpost).



Tip

Het is essentieel om alle rekeningen en documenten met betrekking tot begrafeniskosten te bewaren. Denk hierbij aan de rekening van de begrafenisondernemer, de kosten voor de begrafenisplechtigheid, drukwerk, bloemen en ontvangstkosten (koffie, enz.).

In bepaalde gevallen kunt u een tegemoetkoming in deze kosten krijgen van het ziekenfonds, de werkgever van de overledene, de verzekeringsmaatschappij of het federaal agentschap voor beroepsrisico's. Bovendien kunnen de kosten (na aftrek van eventuele tegemoetkomingen) aan de aangifte van nalatenschap worden toegevoegd, op voorwaarde dat u een kopie van de betreffende rekeningen bijvoegt.

In het Vlaams Gewest kan ook gekozen worden voor de aangifte van een forfaitair bedrag van 6.000 euro (te indexeren) voor de begrafeniskosten.





## 2. Financiële gevolgen van het overlijden

### 2.1 | Bankzaken bij ING

#### > Wettelijke verplichting om rekeningen en kluisen te blokkeren

Zodra ING op de hoogte is van het overlijden, worden alle rekeningen en kluisen bij ING op naam van de overledene en/of huwelijkspartner tijdelijk geblokkeerd. Dit geldt ook voor rekeningen die geopend zijn op naam van de overledene en/of huwelijkspartner en een of meer andere rekeninghouders. De wet vereist deze blokkering om de rechten van erfgenamen en de belastingdienst te beschermen. Ook als de overledene geen rekening had of een kluis huurde bij ING, maar de huwelijkspartner wel, moet ING op de hoogte worden gebracht van het overlijden en wordt de rekening of kluis in kwestie geblokkeerd.

#### Gevolgen voor bankkaarten, Home'Bank, de ING Banking-app en andere gevolgen

- De bankkaarten (ING-debetkaarten, ING Card, Visa en Mastercard) en toegang tot Home'Bank en de ING Banking-app van de overledene worden geannuleerd.
- De bankkaarten en toegang tot Home'Bank en de ING Banking-app van de huwelijkspartner of mederekeninghouder worden geblokkeerd.
- Domiciliëring en doorlopende betalingsopdrachten op alle rekeningen waarvan de overledene houder of medehouder was, worden tijdens de blokkeringsperiode niet meer uitgevoerd.
- Alle volmachten op rekeningen waarvan de overledene houder of medehouder was, worden geannuleerd.

#### Welke betalingen kunt u nog doen en hoe kan ING u daarbij helpen?

Na het overlijden moeten er bepaalde kosten worden betaald. ING biedt een aantal oplossingen om ervoor te zorgen dat u niet zonder financiële middelen komt te zitten.

Bepaalde facturen kunnen via geblokkeerde rekeningen worden betaald:

- De begrafenis en aanverwante kosten (met uitzondering van de grafzerk)
- De laatste medische kosten van de overledene (beperkt tot het laatste jaar)
- Kosten in verband met de laatste verblijfplaats van de overledene, waaronder met name:
  - de kosten van het rusthuis waar de overledene woonde,
  - hypotheekaflossingen met betrekking tot de woning van de overledene,
  - rekeningen voor water, gas, elektriciteit, stookolie en brandverzekering.

**Let op:** alleen rekeningen die tussen drie maanden vóór en zes maanden na de overlijdensdatum verschuldigd zijn, komen in aanmerking.

## Voorschot van maximaal 5.000 euro voor huwelijkspartner of wettelijk samenwonende partner

De huwelijkspartner of wettelijk samenwonende partner kan ING vragen om een voorschot van maximum 5.000 euro (en nooit meer dan de helft van de creditsaldi op zicht-, spaar- en termijnrekeningen).

Als er al een voorschot werd gegeven door een andere bank, moet dit gemeld worden bij het aanvragen van het voorschot. Het maximumbedrag van het voorschot is het wettelijk maximumbedrag over alle banken heen.

Als het pensioen van de langstlevende huwelijkspartner of wettelijk samenwonende partner op een rekening werd gestort die door het overlijden niet meer beschikbaar is, kan de langstlevende huwelijkspartner of wettelijk samenwonende partner contact opnemen met de uitbetalende instantie om het pensioen op een andere rekening te laten storten.

Het kan gebeuren dat in de periode na het overlijden een pensioen ten onrechte wordt uitgekeerd. In bepaalde gevallen verrekent ING dit rechtstreeks met de betreffende instantie.

### > Belastingaangifte door ING

Nadat ING het overlijden registreerde en de rekening blokkeerde, moet de bank overzicht geven van de tegoeden van de overledene en/of huwelijkspartner op de dag vóór het overlijden aan de belastingdienst bezorgen. Een kopie van deze fiscale lijst wordt door ING bezorgd aan de notaris.

#### **Belangrijk**

Als de overledene gehuwd was onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen, kunnen de rekeningen op naam van de langstlevende huwelijkspartner worden gedeblokkeerd zodra ING de fiscale lijst heeft opgestuurd en het huwelijksvermogensstelsel van zuivere scheiding van goederen kon worden bewezen door een bevestiging van de notaris of het attest of de akte van erfopvolging betreffende het huwelijksstelsel. Uw notaris kan u helpen met deze formaliteiten.

De kluis die op naam van de langstlevende huwelijkspartner wordt gehuurd, kan in deze fase echter nog niet worden gedeblokkeerd (zie het punt 'De kluis deblokken' voor meer informatie).

### > Deblokking van rekeningen en tegoeden door ING

Na het opstellen van de fiscale lijst kan ING geen verdere actie ondernemen voor vrijgave van de tegoeden, tot de volgende documenten zijn ontvangen:

- **de akte of verklaring van erfrecht, of een Europese erfrechtverklaring**

De notaris of ontvanger van het lokale registratiekantoor stelt deze op nadat ze bij de belastingdienst en bevoegde sociale zekerheidsinstantie nagaan of de overledene of de erfgenamen schulden hebben. Dit wordt mee vermeld op deze verklaring. Het aanleveren van deze verklaring duurt gemiddeld drie tot vier weken.

ING kan de tegoeden alleen vrijgeven als uit de verklaring of akte van erfrecht blijkt:

- dat de overledene of erfgenamen geen schulden hebben;
- of dat de aangegeven schulden inmiddels betaald zijn;
- of dat de schulden met de tegoeden van de nalatenschap kunnen worden vereffend op voorwaarde dat de erfgenamen hiermee akkoord gaan.

Het is ook mogelijk om een rekening gedeeltelijk te deblokken ten gunste van erfgenamen zonder schulden.



Het is aan te raden om alle fiscale schulden en schulden aan de sociale zekerheid (zelfs diegene die nog niet vervallen zijn) te vereffenen voordat u een verklaring of akte van erfrecht aanvraagt.

**Let op: dit geldt niet alleen voor de fiscale schulden en schulden aan de sociale zekerheid van de overledene, maar ook voor die van de erfgenamen.**

- **instructies van erfgenamen over de afhandeling van de tegoeden bij ING**

ING zal aan de erfgenamen vragen op welke manier de tegoeden moeten worden. Om een snelle afhandeling te verzekeren, kunnen erfgenamen één van hen een volmacht geven om hen allemaal te vertegenwoordigen. Dit is een specifieke volmacht voor de nalatenschap en dient door alle erfgenamen getekend te worden.

Indien het totaal van de tegoeden bij ING beschikt lager is dan 100.000 euro, kunnen ze in opdracht van de notaris-vereffenaar van de nalatenschap worden afgehandeld.

- **Voor erfgenaam die buiten EER<sup>2</sup> wonen: het attest van borgstelling**

Woont een van de erfgenamen in een land buiten de Europese Economische Ruimte (EER)? In dit geval kunnen de rekeningen alleen met een attest van de bevoegde belastingdienst (FOD Financiën voor Brussel en Wallonië, of de Vlaamse Belastingdienst voor Vlaanderen) worden gedeblokkeerd. Dit attest vermeldt of er een borg werd gesteld voor de erfgenaam buiten de EER OF dat een borg niet vereist is.

Deze formaliteit is dus niet vereist voor erfgenamen die in de EER wonen<sup>2</sup>.

> **Bijzondere procedure voor de huwelijkspartner:**

Als huwelijksvermogensstelsel dit toelaat, kan het deel ten gunste van de huwelijkspartner vóór de verdeling van de erfenis ten gunste van de andere erfgenamen worden vrijgegeven. De notaris is hier uw aanspreekpunt voor het afgeven van het machtigingsdocument dat voor dit specifieke doel nodig is.

> **De kluis deblokken (gehuurd bij ING)**

Deblokkeren van de kluis kan niet voor ING de fiscale lijst heeft opgesteld en het attest of akte van erfopvolging heeft ontvangen. Vervolgens moet ING een wettelijke procedure volgen voor het openen van de kluis.

Volgens deze procedure is het verplicht:

- Het opmaken van een officiële inventaris van de inhoud van de kluis door de notaris of een medewerker van de bank
- Alle erfgenamen (of hun gevolmachtigde vertegenwoordigers) worden uitgenodigd om de opening van de kluis bij te wonen; de wet bepaalt dat de belastingdienst ook wordt uitgenodigd maar niet noodzakelijkerwijs aanwezig hoeft te zijn;
- Alle aanwezige partijen de inventaris voor akkoord ondertekenen. De tegoeden in de kluis worden vervolgens onder de erfgenamen afgehandeld in overeenstemming met hun instructies.

<sup>2</sup> De volgende landen maken deel uit van de EER (naast België): Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk (inclusief de Franse overzeese gebieden Guadeloupe, Frans-Guyana, Martinique, Mayotte en Réunion en de Franse overzeese gemeenschap Saint-Martin), Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal (inclusief Madeira en de Azoren), Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje (inclusief de Canarische Eilanden), Tsjechië en Zweden.

### **Bijzondere situaties**

- **Testament:** als de kluis een testament bevat, blokkeert ING deze kluis opnieuw en moet de tussenkomst van een notaris vragen. Het testament kan er immers toe leiden dat andere erfgenamen voor de nalatenschap worden opgeroepen of dat de aandelen in de nalatenschap worden gewijzigd.
- **Kluis gehuurd op naam van de langstlevende echtgeno(o)t(e) die gehuwd was onder het stelsel van zuivere en eenvoudige scheiding van goederen:** in dit geval moet ook de wettelijke procedure voor het openen van de kluis worden gevolgd, maar kan de inventaris in aanwezigheid van de langstlevende echtgeno(o)t(e) (en de belastingdienst, indien aanwezig) worden opgemaakt. De overige erfgenamen worden niet uitgenodigd voor de opening.

## 2.2 | Verzekeringen

Bepaalde verzekeringen geven recht op uitkeringen, zoals een levensverzekering, overlijdensverzekering, groepsverzekering, schuldsaldoverzekering of ongevallenverzekering. De begunstigden van de polis moeten met de verzekeringsmaatschappij (of de werkgever, in het geval van een groepsverzekering) contact opnemen om te weten te komen welke stappen ze moeten nemen om het kapitaal te ontvangen.

Bij het overlijden van de verzekeringnemer (of huwelijkspartner) moet de verzekeringsmaatschappij de belastingdienst een fiscale lijst bezorgen. Op deze fiscale lijst staan alle verzekeringsproducten die op naam van de overledene zijn afgesloten, de naam van de overledene, de naam en het adres van de begunstigden en het bedrag van het kapitaal. Als een begunstigde buiten de EER woont, kan het kapitaal pas aan hem/haar worden uitbetaald na ontvangst van het deblokkeringattest van de belastingdienst.

**Let op:** in de meeste gevallen zal de begunstigde van een levensverzekering successierechten over het aan hem/haar uitgekeerde kapitaal moeten betalen.

## 2.3 | Pensioen

Na het overlijden kan de langstlevende huwelijkspartner een overlevingspensioen aanvragen, dat op basis van de loopbaan van de overleden huwelijkspartner (werknemer of ambtenaar) wordt berekend. Ga voor meer informatie naar de website van de Federale Pensioendienst (FPD).

Overlevingspensioenen kunnen ook worden toegekend aan de langstlevende echtgenoten van werknemers die onder andere pensioenstelsels vallen. Ga voor meer informatie naar de volgende websites:

- Zelfstandigen: Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)
- Werknemers die onder bijzondere socialezekerheidsstelsels vallen: de Federale Pensioendienst (FPD)



## 3. Fiscale verplichtingen van erfgenamen



### 3.1 | De verschillende opties van de erfgenaam

Elke erfgenaam en/of legataris moet een keuze maken hoe hij of zij de nalatenschap wil aanvaarden of niet. Er zijn 3 mogelijkheden: zuiver en eenvoudig aanvaarden, aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving of de nalatenschap verwerpen. Elke optie heeft financiële en/of fiscale gevolgen.

Indien de erfgenaam kiest voor een **zuivere en eenvoudige aanvaarding**, heeft hij/zij recht op het aandeel in de tegoeden van de overledene. De erfgenaam staat in voor de schulden van de overledene, zelfs indien deze hoger liggen dan de tegoeden die u zou erven. Opgelet, aanvaarding kan bijvoorbeeld ook (stilzwijgend) voortvloeien uit het feit dat u als eigenaar optreedt, in het bijzonder door geld op te nemen of bepaalde goederen die deel uitmaken van de nalatenschap te verkopen.

Als de erfgenamen twijfels hebben over de samenstelling van de nalatenschap, is het in hun belang om de **nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving** te aanvaarden. In dit geval krijgt de erfgenaam zijn/haar deel in de tegoeden maar is hij/zij ook gehouden tot de schulden van de overledene maar beperkt tot het bedrag van het ontvangen aandeel. Deze vorm van aanvaarding is wettelijk verplicht voor op aan alle handelingsonbekwame erfgenamen (bv. minderjarigen en personen die onder wettelijke bescherming staan).



De derde optie is de **nalatenschap verwerpen**. Als men de nalatenschap verwerpt, is het alsof men nooit erfgenaam is geweest. De erfgenaam heeft geen recht op de tegoeden van de nalatenschap, maar hoeft ook de schulden van de nalatenschap of de successierechten niet te betalen.



Zolang u niet zeker weet of u kiest voor een zuivere en eenvoudige aanvaarding van de nalatenschap, kunt u beter geen daad stellen die de indruk zouden wekken dat u de nalatenschap inderdaad zuiver en eenvoudig aanvaard hebt. Hier zijn enkele voorbeelden van dergelijke daden: geld van een rekening halen en dit gebruiken, een goed van de nalatenschap verkopen of verhuren. Bij twijfel kunt u het best contact opnemen met uw notaris.

## 3.2 | Aangifte van nalatenschap

De erfgenamen moeten zelf een aangifte van nalatenschap indienen bij de belastingdiensten. Deze aangifte somt alle tegoeden en schulden van de overledene op met hun waarde op de dag vóór overlijden. Op basis van deze aangifte stelt de belastingdienst de successierechten vast.

Successierechten zijn verschuldigd over alles wat wordt verkregen in het kader van de nalatenschap van een Belgische inwoner, inclusief roerende en onroerende goederen in het buitenland en bevat dus niet enkel de tegoeden bij de bank(en).

Roerende en onroerende goederen in het buitenland kunnen zowel in België als in het buitenland belastbaar zijn. Als de nalatenschap roerende of onroerende goederen in het buitenland omvat, of als u erft van iemand die geen Belgische inwoner was, kunt u het beste advies inwinnen bij uw notaris.

### > Wie moet de aangifte van nalatenschap indienen?

De wettelijke erfgenamen en de algemene legatarissen moeten een aangifte van nalatenschap indienen. Ze moeten een aangifte indienen, zelfs als ze niets ontvangen of nog bepaalde formaliteiten moeten vervullen. Ook het feit dat er een geschil is, ontslaat hen niet van deze verplichting. Alleen door de nalatenschap zuiver en eenvoudig te verwerpen, kan een erfgenaam vermijden dat hij/zij aangifte van de nalatenschap moet doen, omdat dan wordt aangenomen dat deze persoon nooit geërfd heeft.

Anderzijds wordt het indienen van een aangifte van nalatenschap niet beschouwd als een daad van aanvaarding van de nalatenschap. Een erfgenaam die een aangifte van nalatenschap heeft ingediend, kan dus achteraf nog steeds de nalatenschap verwerpen, op voorwaarde dat hij/zij geen enkele daad heeft gesteld waaruit zou kunnen blijken dat hij/zij de nalatenschap zuiver en eenvoudig heeft aanvaard.

### > Wanneer moet de aangifte worden ingediend?

De wet maakt een onderscheid naargelang de plaats van overlijden:

- 4 maanden indien het overlijden in België plaats vond in België.
- 5 maanden indien het overlijden in een ander Europees land<sup>3</sup> plaats vond (in Vlaanderen: een ander land van de Europese Economische Ruimte)
- 6 maanden indien het overlijden in een land buiten Europa<sup>3</sup> plaats vond (in Vlaanderen: buiten de Europese Economische Ruimte)

<sup>3</sup> In dit geval gaat het om 'geografisch' Europa.

De erfgenamen kunnen een verlenging van de termijn aanvragen mits gegronde reden.

In Wallonië en Brussel heeft deze verlenging geen invloed op de termijn voor de betaling van successierechten. In Vlaanderen kan een belastingtoeslag worden geheven voor het overschrijden van de wettelijke termijn, zelfs als er sprake is van een verlenging.

### > **Wat gebeurt er als u na het verstrijken van de termijn nog niet over alle gegevens beschikt?**

In dit geval kunt u deze kwestie 'pro memorie' in de aangifte vermelden en de gegevens later door middel van een aanvullende aangifte doorsturen. Elke vertraging bij het indienen van de aangifte kan of zal automatisch tot financiële sancties leiden.

### > **Waar moet de aangifte ingediend worden?**

De aangifte moet worden ingediend bij de bevoegde belastingdienst van het gewest waar de overledene op het moment van overlijden de fiscale woonplaats had. Indien de overledene in de periode van vijf jaar vóór het overlijden de fiscale woonplaats op meer dan één plaats in België had, gebruikt u de plaats in België waar de overledene tijdens die periode zijn/haar fiscale woonplaats het langst had.

Indien het Waals Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoegd is om belasting te heffen, moet de aangifte van nalatenschap worden ingediend bij het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie in het rechtsgebied waar de overledene zijn/haar laatste fiscale woonplaats had. In het Vlaams Gewest is de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) de bevoegde instantie. Bijgevolg moeten alle aangiften van nalatenschap daar worden ingediend.

Bij de nalatenschap van een niet-inwoner die onroerende goederen in België bezat, moet de aangifte worden ingediend volgens de regels die gelden in het gewest waar het onroerend gelegen is. Als het om meerdere onroerende goederen verspreid over verschillende gewesten gaat, gelden er specifieke regels.

### > **Wat moet er in de aangifte van nalatenschap staan?**

Het is meestal de notaris die de aangifte van nalatenschap opstelt en indient. De notaris zorgt ook voor een correcte waardebeoordeling van de aan te geven goederen. De tegoeden (activa) en schulden (passiva) van de nalatenschap moeten gedetailleerd worden beschreven en gewaardeerd.

Als u vragen hebt, aarzel dan niet om contact op te nemen met uw notaris of de bevoegde belastingdienst. Voor Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/stap-voor-stap-door-de-aangifte-van-nalatenschap>

Voor Brussel en Wallonië: <https://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/overlijden/aangifte-nalatenschap/brussel-wallonie>

**Let op: u moet ook alle schenkingen aangeven die de overledene tijdens de drie (Vlaanderen en Brussel) of vijf (Wallonië) jaar vóór het overlijden heeft gedaan, en of deze schenkingen al dan niet aan schenkingsrechten onderworpen waren.**

Als u denkt dat u of een of meer andere erfgenamen in aanmerking kunnen komen voor belastingaftrek, een verlaagd tarief, vermindering of vrijstelling (bijvoorbeeld bij de overdracht van een familiebedrijf), dan moet u deze aanvraag uitdrukkelijk in de aangifte zetten en de juiste documenten toevoegen.

Indien de overledene een lopend krediet bij ING had, kunnen we u een 'schuldeiserattest' geven.

## 3.3 | Betaling van de successierechten

### > Wie moet er successierechten betalen?

Iedereen die goederen of tegoeden ontvangt die aan de overledene toebehoorden, moet successierechten op de waarde van de verkregen goederen betalen.

### > Wanneer moeten de successierechten betaald worden?

Voor het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten de successierechten binnen twee maanden na het verstrijken van de wettelijke (niet-verlengde) termijn voor het indienen van de aangifte worden betaald. Voor het Vlaams Gewest moet de betaling binnen twee maanden na de verzenddatum op het belastingformulier gebeuren.

In alle drie de gewesten wordt bij laattijdige betaling nalatigheidsinteressen in rekening gebracht.

### > Hoeveel bedragen de successierechten?

De tarieven van de successierechten zijn afhankelijk van de omvang van het erfdeel en de graad van verwantschap met de overledene. Er zijn ook vrijstellingen en kortingen van toepassing. Bovendien heeft elk gewest een eigen tarifiering.

Raadpleeg voor een overzicht van de tarieven per gewest de websites van de respectievelijke belastingdiensten.

Voor Brussel en Wallonië: <https://financien.belgium.be/nl/nl/particulieren/belastingaangifte/niet-inwoners/aangifte/online-aangifte/zonder-authenticatie>

Voor Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/belastingen-en-begroting/vlaamse-belastingen/erfbelasting>



## 4. Uw financiën reorganiseren

### 4.1 | Hoe wordt de nalatenschap afgehandeld?

Wanneer er meerdere erfgenamen zijn en de tegoeden van de nalatenschap niet uitdrukkelijk aan één en dezelfde persoon zijn toegewezen, krijgen de erfgenamen de tegoeden van de nalatenschap in onverdeeldheid.

Alle erfgenamen zijn dan in onverdeeldheid mede-eigenaar van de hele nalatenschap.

Als de overledene een huwelijkspartner achterlaat, heeft deze langstlevende huwelijkspartner over het algemeen het vruchtgebruik van de goederen van de nalatenschap. In dit geval krijgen de andere erfgenamen de blote eigendom van de goederen. Deze blote eigendom wordt ook in onverdeelde eigendom geërfd als er meerdere erfgenamen zijn.

Natuurlijk zullen de erfgenamen moeten beslissen of ze al dan niet in onverdeeldheid willen blijven van de geërfde goederen. Neem voor meer informatie over het afwickelen van een nalatenschap contact op met uw notaris.

### 4.2 | Wat betekent dit in de praktijk voor uw rekeningen bij ING?

U kunt het best een afspraak maken met een van onze medewerkers. Zij kunnen u alle informatie over uw rekeningen, beleggingen en verzekeringen geven, en u helpen met de nodige aanpassingen.

Hier zijn alvast enkele **aandachtspunten**:

- Als de rekening in vruchtgebruik-blote eigendom wordt geërfd, moet er een nieuwe rekening op naam van de vruchtgebruiker en alle blote eigenaars worden geopend. De opbrengst van deze rekening wordt vervolgens overgemaakt naar een (reeds bestaande of nog te openen) rekening waarvan de vruchtgebruiker de enige houder is.
- Als u de enige nieuwe houder van de rekening van uw overleden huwelijkspartner wordt, kan de rekening worden aangehouden. Deze wordt dan aan uw bestaande Home'Bank-abonnement toegevoegd.
- Als de overleden huwelijkspartner was in een maatschap of deel uitmaakte van een bestaande onverdeeldheid, kan de rekening (met aanpassing) worden aangehouden. Onze medewerker kan u ook helpen met complexere situaties.

### 4.3 | Het latere beheer van uw vermogen

Om een analyse uit te voeren en continuïteit in het beheer van uw vermogen te garanderen, is het belangrijk dat u een beroep kunt doen op een vertrouwenspersoon, iemand die naar u luistert en volledig op de hoogte is van uw persoonlijke situatie, uw huidige en toekomstige behoeften en uw prioriteiten en die van uw gezin. Aarzel niet om contact op te nemen met een ING-medewerker als u dat wilt.

## 5. Bijlagen

### Checklist van mensen en instanties die op de hoogte moeten worden gebracht

#### > De meest dringende

- De begrafenisondernemer
- De gemeente waar het overlijden plaatsvond
- De notaris
- Een kantoor Rechtszekerheid
- Banken en financiële instellingen
- Verhuurders van kluizen
- Verzekeringsmaatschappijen

#### > Afhankelijk van de persoonlijke situatie van de overledene, moet u niet vergeten

- Het ziekenfonds
- De werkgever
- De Hulpkas voor werkloosheidsuitkeringen
- De vakbond
- Het federaal agentschap voor beroepsrisico's
- Het OCMW
- Federale Pensioendienst
- Particuliere pensioenorganisaties
- De boekhouder of accountant
- Het kinderbijslagfonds
- De afdeling Studietoelagen
- De Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen
- De eigenaar van de woning
- bpost: Nabestaandendienst

#### > Openbare nutsvoorzieningen en abonnementen

- Elektriciteit
- Water
- Gas
- Telefoon
- Mobiele telefoon
- Internet
- Krant
- Digitale diensten



## Contactgegevens en nuttige websites

### **FEBELFIN**

[www.febelfin.be](http://www.febelfin.be) • [info@febelfin.be](mailto:info@febelfin.be) • 02 507 68 11

### **HULPKAS VOOR WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN (HVW)**

[www.hvw.fgov.be](http://www.hvw.fgov.be)

### **HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR BEROEPSRISICO'S**

[www.fedris.be](http://www.fedris.be) • 02 272 20 00

### **RIJKSINSTITUUT VOOR DE SOCIALE VERZEKERING VAN ZELFSTANDIGEN (RSVZ)**

[www.rsvz.be](http://www.rsvz.be) • [info@rsvz-inasti.fgov.be](mailto:info@rsvz-inasti.fgov.be) • 02 546 42 11

### **STUDIETOELAGEN in de VLAAMSTALIGE GEMEENSCHAP**

[www.onderwijs.vlaanderen.be](http://www.onderwijs.vlaanderen.be)

### **STUDIETOELAGEN in de FRANSTALIGE GEMEENSCHAP**

[www.enseignement.be](http://www.enseignement.be) • 0800 20 000

### **STUDIETOELAGEN in de DUITSTALIGE GEMEENSCHAP**

[www.bildungsserver.be](http://www.bildungsserver.be)

### **DIENST VOOR INSCHRIJVINGEN VAN VOERTUIGEN (DIV)**

[www.mobilit.belgium.be](http://www.mobilit.belgium.be) • [info@mobilit.fgov.be](mailto:info@mobilit.fgov.be) • 02 277 31 11

### **FEDERALE PENSIOENDIENST (FPD)**

[www.sfpd.fgov.be/nl](http://www.sfpd.fgov.be/nl)

### **KONINKLIJKE FEDERATIE VAN HET BELGISCH NOTARIAAT (FEDNOT)**

[www.notaris.be](http://www.notaris.be)

### **FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN**

- Opzoeken van het bevoegde kantoor Rechtszekerheid en informatie over de aangifte van nalatenschap:

<http://ccff02.minfin.fgov.be/annucomp/main.do>

(selecteer de taal en kies 'Successie' in de rubriek 'Registratie')

- Om het aangifteformulier te downloaden:

[www.myminf.be](http://www.myminf.be)

Thema: Interactieve diensten/Formulieren/Thema:successierechten

- Tariieven van successierechten per gewest:

<https://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/overlijden/successierechten>

### **VLAAMSE BELASTINGDIENST (VLABEL)**

Vlaamse Belastingdienst – Erfbelasting • Vaartstraat 16 - 9300 Aalst

<http://belastingen.vlaanderen.be>

- Aangifte van nalatenschap doen:

<http://belastingen.vlaanderen.be/erfbelasting>

- Om het aangifteformulier te downloaden:

<http://belastingen.vlaanderen.be/formulierenerfbelasting>

### **FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE KINDERBIJSLAG (FAMIFED)**

[www.famifed.be](http://www.famifed.be)

